

argument, že ti, kteří měli nějakou společenskou moc (církve, univerzity, akademici, velké podniky), měli také většinou důvody a pohnutky pro kolaboraci – ať už se jednalo o tiché akceptování, o snahu mít z celé věci vlastní prospěch či o pouhé plynutí s davem. Ti, kteří se stavěli na odpor, byli pro výstrahu ostatním buď rovnou zastřeleni, anebo odvedeni do koncentračních táborů (zde znovu funguje Dachau jako výstraha) a společnost o tom byla v tisku informována.

Sborník cenný pro odborné publikum rozšiřuje poznatky o roce, v němž proběhla „hnědá revoluce“. Témata jednotlivých příspěvků jsou úzce vymezena, o to koncentrovanější je pak jejich informativní hodnota. Poučenému čtenáři nabízejí možnost nahlížet na problematiku z více úhlů. Zároveň je zde v mnoha případech naznačeno, kudy by se mohlo ubírat další bádání.

Lucie Rýdlová

Kamil Janicki, ed., *Źródła nienawiści: konflikty etniczne w krajach postkomunistycznych*. Warszawa: Erica, 2009. 474 s. ISBN 978-83-89700-80-3

Skupina předních polských historiků a politologů, spolupracujících v rámci online historického polského portálu www.histmag.org, se rozhodla vytvořit soubor studií, které sjednocuje jedno téma – etnické konflikty v postkomunistických zemích. Jak už sám název napovídá, kniha si dává za cíl vysvětlit původ, historii a současnost etnických konfliktů regionu, mnohdy i s prognózami možného budoucího vývoje. Autoři si vybrali následující oblasti či státy: Kosovo, Gruzii, Abcházii, Jižní Osetii, Lotyšsko a Estonsko, Bělorusko a Krym. Etnické konflikty. Některé regiony či státy z výše zmíněných zná český čtenář z médií, jelikož konflikty v nich jsou, či nedávno byly, značně aktuální (Kosovo, Gruzie a Jižní Osetie, Abcházie), jiné se u nás reflektují již méně (pobaltské státy), Bělorusko a Krym mohou osoby problematice se nevěnující celkem překvapit, ale i tak se jedná o dle mého názoru výběr správný. Bezmála pět set stran je rozděleno logicky do třech hlavních částí.

První část je věnována Kosovu v období od počátku 20. století až do současnosti, ale nejrozsáhlejší část knihy tvoří kapitoly o Gruzii, Abcházii a Jižní Osetii. První kapitola přináší úvod do problematiky, nastiňuje vývoj oblasti za posledních několik století a zároveň je v ní představena role Gruzinců, dnešních obránců celistvosti vlastního státu. Další kapitoly se již konkrétně věnují nejprve Abcházii, kde došlo k hlavní eskalaci konfliktů v průběhu 90. let minulého století. Jihoosetský konflikt se taktéž táhne už od rozpadu Sovětského svazu, za eskalaci by se dala označit rusko-gruzínská válka v srpnu 2008. Při snaze o pochopení konfliktů vyvstává řada otázek, například kde se nachází prapůvod problémů, či jaká je současná role Ruska a Gruzie. Články a studie této části knihy se snaží najít komplexní odpovědi, nutno dodat, že celkem obsírně (čtenář leckdy při čtení „zavítá“ až do prvního tisíciletí po Kristu) a pro nikoliv základní pochopení problematiky dle mého názoru i celkem úspěšně. Ke cti autorům budiž též fakt, že nezastávají jednostranná stanoviska, naopak se snaží nahlížet na obě (v tomto případě spíše všechny) strany konfliktů značně kriticky a nezujaťe.

Tématem poslední části sborníku jsou Estonci a Lotyšši. Nezávislosti a vytvoření vlastního státu dosáhly oba národy až po první světové válce, ovšem pouze na neklidné meziválečné období. Další nezávislost přišla až s rozpadem Sovětského svazu v roce 1991, jejím dědictvím se však stal konflikt s početnou ruskou komunitou. Ač nekrvavý, trvá tento konflikt již skoro dvě desetky let a například události z jara 2007 v Tallinnu ukázaly, že i přes snahy mezinárodních organizací i zainteresovaných etnik je stále nevyřešený.

Tomáš Vejmělek